

Arany János

Szerző dezs

Irodalom tétel

Arany
János
(1817-1882)

-

Életrajz

1817-ben
született Nagyszalontán. - Szegény
paraszt család.

Sokat betegeskedett
gyerekkorában.

Kicsit
sántított és beteges volt
egész
életében.

4 éves
korában apja tanította meg írni
és
olvasni.

Nagyszalontán
és Debrecenben (Debreceni
Kollégium) végezte iskoláit.

15 évesen
abbahagyta a tanulást.

Segédtanító
lett.

16 évesen
teljesen váratlanul beállt egy
színtársulathoz.

-

Szökés a szülői akarat elől.

Mikorra
visszatért, az apja megvakult és az
anyja néhány nap múlva meghalt.

Innentől kezdve
szorongó az élete. -

Lelkifurdalás.

Hivatalt
vállal. - Másodjegyző.

1840-ben
meházasodik.

- Ercsey
Juliannát veszi el feleségül.

Később a
nagyszalontai iskolában helyezkedik
el tanárként.

A családot
rendesen eltartja.

Két gyermeke
születik.

1846 - A Kisfaludy

Társaság
pályázatára
megírta a Toldit.

Petőfi

barátsága.

1848 - Egy ideig kimarad
az eseményekből, de
a szabadságharc kitörése után

nemzetörnek áll be.

A világsi
fegyverletétel után egy darabig
bujkálnia kell.

Elveszti az
állását.

1851-ben
Nagykőrösre költözik.
Nagykőrösi
gimnázium. - Tanár.

-
Szakmájának legfontosabb időszak.

1860-al
lezáródik élete első nagy szakasza
(korszaka).

Ezalatt az időszak alatt
neves költővé válik.

1860-ban
felköltözik Pestre.

Először a
Kisfaludy Társaság igazgatója, majd
az MTA titkára lesz.

Pesten él
élete végéig.

1882-ben hal meg.

1.
kérdés

Arany
János lírája 1860-ig

-
Művei - Nem lírai : - Toldi (epika)

3
rész - Toldi

- Toldi estélye

- Toldi szerelme

- Bolond Istók

- Buda halála

A magyar eredettörténet egy darabja.

- Lírai : - Letészem a lantot (1850)

A
szabadságharc és Petőfi elsiratása.

- Az
örök zsidó

E/1.
személyben beszél az örök
zsidóról,
akit örökké kerget, úz valami.

Párhuzam
a magyarság és a zsidóság
üldöztetése között.

-
Kertben

A szabadságharc
elsiratásáról szólnak ezek
a versek.

-
Visszatekintés

Létösszegző
vers.

Ebben
a versben fogalmazza meg Arany
legtisztábban a fiatalkori élményeit.

(Nem
mert boldog lenni.)

Lírája 1860-ig
(jellemzés) : - Zaklatottság, fájdalom.

- Elvesztett ifjúság, elvesztett
barátok,

elvesztett szabadság.

- Nagykőrösi népi balladák
: - Ágnes
asszony

- Tengeri-hántás

Arany
Jánost leginkább a bűn és a
bűnhődés foglalkoztatta.

2.
kérdés

Arany
János balladáinak szerkezeti jellemzői,
lélekábrázolása

-
Ballada - Lírai művek közé
tartozó drámai elemekkel rendelkező mű.

- Mindig van története.

- Gyakran van benne párbeszéd
és konfliktus.

- Mindig van erkölcsi tanulsága.

- Balladai homály

A történet bizonyos részei
nincsenek leírva.

-
A
ballada szerkezeti jellemzői : - Feszés szerkezetű.

- Tömör.

- Az erkölcsi mondanivaló csak az
olvasó
számára

fogalmazódik meg.

A
Nagykőrösön hallott sok szép
népballada hatására kezdett el
foglalkozni a
balladákkal.

3
kategóriába lehet sorolni a balladáit
: - Népi balladák

pl.: Ágnes asszony,
Tengeri-hántás

-
Történelmi balladák

Ezeken keresztül a saját
korához szól
burkoltan.

pl.: - Szondi két apródja

-

A walesi bárdok

-

Nagyvárosi (modern) balladák

pl.: Hídavatás

Arany

a ballada szereplőit a lelki folyamatok alapján
ábrázolja.

Szavaikkal

és cselekedeteikkel jellemzi őket.